सत्येषांवृत्तिदातास्यात्सचैतान्प्रतिपालयेत् ॥ कनिष्ठास्तंनमस्येरन्सर्वेछंदानुवर्तिनः ॥ १७ ॥ तमेवचोपजीवेरन्यथैवपितरंतथा ॥ शरीरमेतौसृजतःपितामाताचभारत ॥ १८ ॥ आचार्यशास्तायाजातिःसासत्यासाजराऽमरा ॥ ज्येष्ठामातृसमाचापिभगिनीभरतर्षभ ॥ १९ ॥ भ्रातुर्भार्याचतद्वत्स्याद्यस्याबाल्येस्तनंपिबेत् ॥ २० ॥ इतिश्रीमहाभारतेअनुशासनपर्वणिआनुशासनिकेप० दानधर्मेज्येष्ठकनिष्ठवृत्तिर्नामपंचाधिकशततमोऽध्यायः ॥ १०५ ॥ ॥ ७ ॥

युधिष्ठिरउवाच सर्वेषामेववर्णानांम्लेच्छानांचपितामह ॥ उपवासेमतिरियंकारणंचनविद्महे ॥ १ ॥ ब्रह्मक्षत्रेणनियमाश्चर्तव्याइतिनःश्रुतं ॥ उपवासेकथंतेषांकृत्यमस्तिपितामह ॥ २ ॥ नियमांश्चोपवासांश्चसर्वेषांब्रूहिपार्थिव ॥ आप्नोतिकांगतिंतातउपवासपरायणः ॥ ३ ॥ उपवासःपरंपुण्यमुपवासःपरायणं ॥ उपोष्येहनरश्रेष्ठकिंफलंप्रतिपद्यते ॥ ४ ॥ अधर्मान्मुच्यतेकेनधर्ममाप्नोतिवाकथं ॥ स्वर्गंपुण्यंचलभतेकथंभरतसत्तम ॥ ५ ॥ उपोष्यचापिकिंतेनप्रदेयंस्यान्नराधिप ॥ धर्मेणचसुखानर्थाँल्लभेद्येनब्रवीहितं ॥ ६ ॥ वैशंपायनउवाच एवंब्रुवाणंकौंतेयंधर्मज्ञंधर्मतत्त्ववित् ॥ धर्मपुत्रमिदंवाक्यंभीष्मःशांतनवोब्रवीत् ॥ ७ ॥ भीष्मउवाच इदंखलुमयाराजन्श्रुतमासीत्पुरातनं ॥ उपवासविधौश्रेष्ठागुणायेभरतर्षभ ॥ ८ ॥ ऋषिमंगिरसंपूर्वंपृष्टवानस्मिभारत ॥ यथामांत्वंतथैवाहंपृष्टवांस्तंतपोधनं ॥ ९ ॥ प्रश्नमेतंमयापृष्टोभगवानग्निसंभवः ॥ उपवासविधिंपुण्यमाचष्टभरतर्षभ ॥ १० ॥ अंगिराउवाच ब्रह्मक्षत्रेत्रिरात्रंतुविहितंकुरुनंदन ॥ द्विस्त्रिरात्रमथैकाहंनिर्दिष्टंपुरुषर्षभ ॥ ११ ॥ वैश्याःशूद्राश्चयन्मोहादुपवासंप्रचक्रिरे ॥ त्रिरात्रंवाद्विरात्रंवातयोर्व्युष्टिर्नविद्यते ॥ १२ ॥ चतुर्थभक्तक्षपणंवैश्येशूद्रेविधीयते ॥ त्रिरात्रंनतुधर्मज्ञैर्विहितंधर्मदर्शिभिः ॥ १३ ॥ पंचम्यांवापिषष्ठ्यांचपौर्णमास्यांचभारत ॥ उपोष्यएकभक्तेननियतात्माजितेंद्रियः ॥ १४ ॥ क्षमावान्रूपसंपन्नःश्रुतवांश्चैवजायते ॥ नानपत्योभवेत्प्राज्ञोदरिद्रोवाकदाचन ॥ १५ ॥ यजिष्णुःपंचमींषष्ठींकुलेभोजयतेद्विजान् ॥ अष्टमीमथकौरव्यकृष्णपक्षेचतुर्दशीम् ॥ १६ ॥ उपोष्यव्याधिरहितोवीर्यवानभिजायते ॥ मार्गशीर्षंतुयोमासमेकभक्तेनसंक्षिपेत् ॥ १७ ॥

॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ब्रह्मक्षत्रेत्रिरात्राधिकमुपोषणंनेष्टं द्विस्त्रिरात्रंषड्रात्रंसर्वेषां अथआश्रमांतरेकचित्निर्दिष्टं ॥ ११ ॥ व्युष्टिःफलम् ॥ १२ ॥ दिनस्यद्वेभक्तेतत्रचतुर्थस्यभक्तस्यक्षपणं द्विरात्रमभोजनमित्यर्थः नतुत्रिरात्रंतेषामस्तिइत्याह त्रीति ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ यजिष्णुःदेवतापूजनशीलः कुलेसएवमहानन्नदाताभवतीत्यर्थः ॥ १६ ॥ १७ ॥

Digitized by Google